

STORTINGET

Innst. 91 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:20 S (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås, Freddy André Øvstegård, Arne Nævra og Lars Haltbrekken om utredning og innføring av turistskatt

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede modeller for turistskatt i Norge, og komme tilbake til dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2021. Både en statlig fastsatt skatt og kommunale variasjoner, flat sats og prosentandel av overnattingspris, differensierte satser avhengig av sesong og reisemål, samt hvorvidt kommunenes turistskatteinntekter bør øremerkes reiselivsformål, skal vurderes.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten

Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til forslag i Dokument 8:20 S (2019–2020) om å utrede ulike modeller for turistskatt i Norge. Komiteen viser til at reiselivsnæringen er sterkt berørt av covid-19-pandemien (koronapandemien), og at komiteen derfor utsatte behandlingen av saken til høstsesjonen. Komiteen mener det er viktig å sikre at reiselivsnæringen kan komme gjennom den pågående pandemien på en god måte. Komiteen mener derfor det er viktig at staten tilrettelegger for at næringen i denne situasjonen kan utvikles og styrkes videre. Komiteen viser til brev av 15. oktober 2020 fra nærings- og fiskeriministeren og slutter seg til statsrådets syn om at det er viktig å tenke langsiktig på hvilket reiseliv Norge skal ha når situasjonen normaliseres.

Komiteen viser til at statsråden i brevet til komiteen understreker at fellesgodefinansiering er en viktig problemstilling i reiselivspolitikken, og at det vil være et sentralt tema i regjeringens videre arbeid med å legge til rette for et bærekraftig reiseliv.

Komiteen vil understreke reiselivets betydning for Norge. Komiteen viser til at reiselivet representerer viktige arbeidsplasser, og før koronapandemien hadde næringen 170 000 ansatte spredt over hele landet. Komiteen viser til at tilbudene som retter seg mot turistene, også skaper bolyst for fastboende. Komiteen peker på at det er usikkert hvilket marked reiselivsnæringen står overfor når koronakrisen er over, men analyser av markedet tilsier at et spredt befolket land som Norge, med fokus på naturbasert reiseliv, også kan være et attraktivt reisemål i framtida.

Komiteen har merket seg at reiselivet i økende grad er opplevelsesbasert og naturbasert. Komiteen har registrert at i enkelte områder av landet har mange besøkende innenfor korte tidsrom gitt utfordringer blant annet på grunn av manglende tilrettelegging. Komiteen viser til at denne situasjonen noen steder har skapt konflikter med de fastboende. Komiteen viser videre til at det derfor pågår en debatt om hvorvidt det skal gis hjemmel for lokale destinasjoner/kommuner til å ta betalt fra besøkende for tilrettelegging av fellesgoder, for eksempel skilting, klopping av stier, drift av toaletter og turistinformasjon.

Komiteen viser til næringskomiteens åpne høring i saken 28. januar 2020. Sju instanser ga innspill, og felles for alle disse var at de støttet forslaget om å utrede en ordning med besøksbidrag til fellesgoder. Ingen av disse høringsinstansene ønsket at det skulle innføres en statlig skatt på reiseliv. Komiteen peker imidlertid på at alle som møtte til den åpne høringen, ga uttrykk for at de var positive til en utredning som kunne avhjelpe de negative sidene ved mange besøkende innenfor korte tidsrom. Dette forutsetter imidlertid at et eventuelt besøksbidrag blir innrettet på en måte som oppleves som rettferdig blant reiselivsaktørene, at det går uavkortet til fellesgoder, og at besøksbidraget ikke utelukkende legges på hotellovernattinger. Komiteen ser det som viktig at behovene på den enkelte destinasjon defineres lokalt i et samarbeid mellom kommune, reiselivsaktører og andre berørte aktører. Komiteen merket seg at NHO Reiseliv, Norsk Reiseliv og Virke Reiseliv alle viste til et prosjekt i regi av Visit Sognefjord der det utredes en verktøykasse for bærekraftig reiseliv, som en ny og innovativ modell for besøksbidrag. Komiteen viser til at NHO Reiseliv i den åpne høringen pekte på at det vil være behov for å gjøre avgrensinger av tiltak, blant annet slik at fastboende og hyttefolk ivaretas på en god måte. Komiteen merket seg også innspillet fra Lofotrådet, som representerte de seks Lofotkommunene, der det ble påpekt at det naturbaserte reiselivet i regionen ga de små kommunene store utfordringer med besøksforvaltning enkelte uker i året. Komiteen viser til innspillet fra Tromsø kommune, som mente at en modell som kobles opp mot overnatting, kunne være en god løsning for deres destinasjon, men det er samtidig viktig å finne en god modell for hele Norge som vil gi reiselivet gode rammer for utvikling. Komiteen viser til uttalelsen fra Norsk Friluftsliv, som understreket at besøksbidrag ikke må gripe inn i allemannsretten.

Komiteen peker på nærings- og fiskeriministerens uttalelse i brev av 15. oktober 2020 til komiteen:

«Mange destinasjoner i Norge har lyktes med å finne lokale løsninger på finansiering av fellesgoder. Før man eventuelt beslutter å utrede modeller for turistskatt i Norge, mener jeg at vi bør se nærmere på hvilket handlingsrom som finnes på lokalt nivå når det gjelder

fellesgodefinansiering i norsk reiseliv. Jeg vil derfor ta initiativ til en kartlegging som tydeliggjør lokale muligheter for fellesgodefinansiering.»

Komiteen er kjent med at noen kommuner, fylker og verdensarvområder ønsker å ha mulighet til å kreve inn et besøksbidrag fra besøkende, som det ikke finnes hjemmel for i dag. Komiteen er også kjent med at Vestland fylke er i dialog med departementet for å få utvikle et pilotprosjekt. Komiteen stiller seg positiv til at det skaffes ny kunnskap gjennom ett eller flere pilotprosjekter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at reiselivsnæringen er spesielt hardt rammet av konsekvensene av den pågående covid-19-pandemien. Flertallet påpeker at behandlingen av forslaget om turistskatt ble utsatt som følge av pandemien våren 2020, og mener situasjonen er minst like alvorlig for reiselivet nå, som den var da. På denne bakgrunn ønsker ikke flertallet å tilrå at turistskatt blir innført på nåværende tidspunkt.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener departementet bør ta saken opp igjen når hverdagen normaliseres.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er på tide å sette kommunene i stand til å håndtere masseturisme. Mange steder i landet har turiststrømmene økt så mye at det har blitt et problem. Infrastruktur og hygieniske forhold utfordres kraftig i høysesongen. Natur ødelegges av store påkjenninger og manglende tilpasning. Kommunene er rett og slett ikke i økonomisk stand til å møte den økte turismen. Det går ut over både lokalbefolkningen og turistene, og det danner en kime til konflikt mellom fastboende og besøkende.

Dette medlem viser til at mange land allerede har innført forskjellige varianter av turistskatt for å møte denne utfordringen. I nordmenns favorittdestinasjoner er en form for skatt på besøk svært vanlig. I land som Nederland, Italia, Frankrike, Tyskland, Spania, Østerrike, Belgia, Hellas, Ungarn, Portugal, Romania, Slovenia, Bulgaria, Kroatia og Sveits er turistskatt allerede innført. I Amsterdam ble turistskatt innført allerede i 1973, uten at skatten har avskrekket turister fra å reise dit. Snarere tvert imot, turismen øker for hvert eneste år.

Dette medlem viser til at det ble argumentert mot turistskatt i Meld. St. 19 (2016–2017) Opplev Norge – unikt og eventyrlig, og det ble i den forbindelse fremholdt at turistskatt ville være konkurransevridende i negativ forstand. Dette medlem viser videre til at flertallet i næringskomiteen i Innst. 324 S (2016–2017) ikke

ønsket å åpne for innføring av en lokal turistskatt. Dette medlem viser til at denne situasjonen har gjort at utfordringene med turismen har vedblitt, og mange reiselivsdestinasjoner i Norge ønsker å kunne kreve inn turistskatt. Kronekursen er mer utslagsgivende enn en turistskatt for konkurranseevnen til norsk reiseliv, og erfaringer fra andre land viser at turistskatt ikke virker avskrekkende på de reisende.

Dette medlem påpeker at en turistskatt kan innføres på flere ulike måter. Den kan enten fastsettes av den enkelte kommune, eller innføres som en nasjonal sats med handlingsrom for den enkelte kommune til å fastsette egne satser. Den nasjonale satsen kan for eksempel gjelde cruiseoperatører, som betaler per passasjer per døgn. Den kommunale satsen kan ilegges overnattingsurister (hoteller, Airbnb, campingplasser). Den kommunale satsen kan være et fast beløp som gjelder for alle, eller det kan være en prosentandel av overnattingsprisen. Sistnevnte løsning kan skjerme lavbudsjetturister, og vil ha mindre etterspørselsvirkninger, siden skattesatsen følger betalingsviljen. Skatten kan også differensieres etter sesong og reisemål. En nasjonalt fastlagt turistskatt, med lokale variasjoner, vil også kunne forhindre konkurransevridende effekter mellom ulike reiselivsmål i Norge.

Dette medlem viser videre til at reiselivsnæringen er sterkt berørt av den pågående koronapandemien. Situasjonen skaper et styrket press på omstilling i næringen. Dette medlem mener at det er viktig at vi nå håndterer den akutte krisen reiselivsnæringen står i, samtidig som vi tenker langsiktig på hvordan reiselivet skal se ut i fremtiden. Dette medlem synes det er bra at statsråden varsler at hun vil ta initiativ til å kartlegge lokale muligheter for fellesgodefinansiering, men dette både kan og bør gjøres uavhengig av å utrede modeller for turistskatt i Norge.

På denne bakgrunn vil dette medlem fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller for turistskatt i Norge, og komme tilbake til Stortinget med et forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2021. Stortinget ber regjeringen vurdere både en statlig fastsatt skatt og en kommunal sats, flat sats og prosentandel av overnattingspris, differensierte satser avhengig av sesong og reisemål, samt hvorvidt kommunenes turistkatteinntekter bør øremerkes reiselivsmål.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller for turistskatt i Norge, og komme tilbake til Stortinget med et forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2021. Stortinget ber regjeringen vurdere både en statlig fastsatt skatt og en kommunal sats, flat sats og prosentandel av overnattingspris, differensierte satser avhengig av sesong og reisemål, samt hvorvidt kommunenes turistkatteinntekter bør øremerkes reiselivsmål.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:20 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås, Freddy André Øvstegård, Arne Nævra og Lars Haltbrekken om utredning og innføring av turistskatt – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 17. november 2020

Geir Pollestad

leder

Åsunn Lyngedal

ordfører

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/7197-21

15. oktober 2020

Dokument 8:20 S (2019-2020) - representantforslag om utredning og innføring av turistskatt - anmodning om ny vurdering

Jeg viser til brev fra Stortinget av 7. oktober 2020 vedrørende representantforslag om utredning og innføring av turistskatt. Det vises til tidligere næringsminister Røe Isaksens brev til komiteen datert 17. desember 2019 og mitt brev til komiteen datert 5. februar 2020. Det bes om en ny vurdering av representantforslaget grunnet forlenget saksbehandling som følge av koronasituasjonen.

Reiselivsnæringen er sterkt berørt av koronapandemien, og regjeringen prioriterer nå å håndtere næringens utfordringer knyttet til pandemien. Samtidig må vi også tenke langsiktig på hvilket reiseliv vi skal ha når situasjonen normaliseres. Fellesgodefinansiering er en viktig problemstilling i reiselivspolitikken, og det vil være et sentralt tema i regjeringens videre arbeid med å legge til rette for et bærekraftig reiseliv.

Mange destinasjoner i Norge har lyktes med å finne lokale løsninger på finansiering av fellesgoder. Før man eventuelt beslutter å utrede modeller for turistskatt i Norge, mener jeg at vi bør se nærmere på hvilket handlingsrom som finnes på lokalt nivå når det gjelder fellesgodefinansiering i norsk reiseliv. Jeg vil derfor ta initiativ til en kartlegging som tydeliggjør lokale muligheter for fellesgodefinansiering.

Med hilsen

Iselin Nybø

